

Člověk a příroda / Denaturace přírody a člověk / FYSIS

Myšlenka „denaturace přírody“ jakožto její narušení či poškození ze strany člověka má své nevyslovené předpoklady, které je filosofie povolána odkrýt, vyjasnit a ovšem také kriticky posoudit. (Termínu užil např. Zdeněk Kratochvíl ve své *Filosofii živé přírody*, Praha 1994.) Především předpokládá tato myšlenka, že denaturující působení člověka už není působením přírody. Protože o tělesné příbuznosti člověka zejména k primátům nemůže být pochyb, musíme předpokládat, že sám člověk nějak přestal být přírodní bytostí, a to na jiném než „fyzickém“ základu (řeceno po aristotelsku, ale už s korekcí: člověk jakožto člověk nemohl jako rod vzniknout FYSEI, a nemůže se jako člověk ani individuálně narodit. Jinak bychom museli jeho působení v přírodě chápat podobně, jako chápeme působení kobylek, mnišky, myší, korálů, rozsivek nebo bobrů apod. To je antropologicky velmi významné. Připustíme-li však, že člověk a tedy lidstvo a vůbec lidské působení není principiálně (tj. v principu) FYSEI, od „přírody“, nezbyvá nám než položit otázku, co tedy zakládá tuto odchylku, tuto anomálii v říši tvorstva. Vedle FYSIS se tedy musíme tematizovat nějaký jiný „princip“ či „kořen“. Řešení, které nám nabídli už kdysi dávno řečtí sofisté, že totiž např. jazyk nevzniká FYSEI, nýbrž THESEI, úmluvou, dohodou, neobstojí prostě už proto, že vlastní problém tak zůstává nevyřešen. Buď totiž připustíme, že sama dohoda resp. možnost dohody je založena přírodně - a pak člověk zůstává přírodní bytostí a není důvodu mluvit o denaturaci -, nebo je úmluvy či dohody schopen pouze člověk - a pak opět nevíme, kde se uprostřed přírody vzala nepřirodní, protipřírodní a nepřirozená bytost. (Nehledíc na to, že úmluva je možná jen tam, kde je mluva a tedy možnost se domluvit.)

(Písek, 950401-1.)